

LULEÅ KOMMUN

• • • Resultat och analys: Kvalitetsrapport

Barn- och utbildningsförvaltningen

VO Förskola

Innehållsförteckning

1 Det systematiska kvalitetsarbetet	3
2 Resultat.....	3
3 Analys.....	7
4 Prioriterade utvecklingsområden.....	12

1 Det systematiska kvalitetsarbetet

Verksamhet förskola arbetar systematiskt med kvalitets- och utvecklingsarbete utifrån ett årshjul. Verksamhetens prioriterade utvecklingsområden omsätts inför varje kalenderår till ett styrkort som samtliga förskolor arbetar mot. Uppföljningen för denna del följer bokslutsprocessen med rapportering enligt årshjulet för bokslut.

Verksamhet förskolas kvalitetsrapport är processen för att identifiera utvecklingsområden som ska prioriteras kommande kalenderår. Exempel på underlag i processen är statistik (nationell och lokal), förskolornas kvalitetsarbeten och kvalitetsrapporter, underlag från resultatdialoger och förskolans ledningsteamsmöten. De prioriterade områdena samt förskolans styrkort ska vara förankrat och välgrundat inför och under det pågående arbetet och stor vikt läggs vid samtal och möjligheter till att samtliga chefer ska vara väl insatta i det gemensamma kvalitets- och utvecklingsarbetet.

2 Resultat

2.1 Objektiva resultat

2.1.1 Barngruppens storlek och sammansättning i förskolan

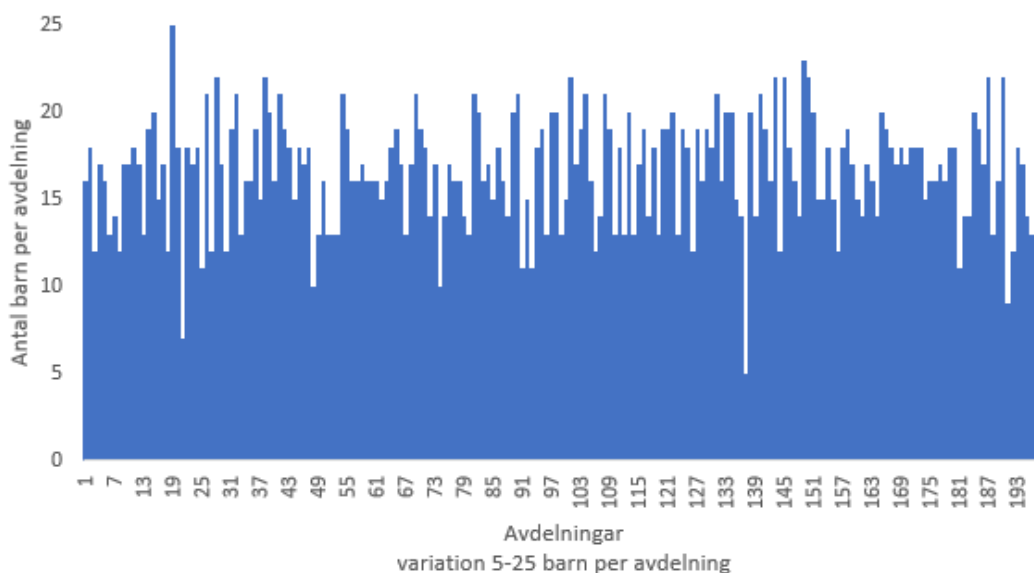
Förskolan i Luleå beskriver barngruppernas storlek och sammansättning utifrån den resursfördelningsmodell som används. Rektor för varje förskola kan i sin tur välja att organisera sina barngrupper inom en förskola utifrån andra modeller, med mindre grupper av barn som arbetar i olika rum eller i utemiljön, i olika grupperingar av varierande storlek med en bemanning som rektor leder och organiserar.

Förskolan i Luleå har en resursfördelningsmodell som bygger på att alla avdelningar har 17 heltidsplacerade barn, 17 platser. Till denna grupp barn finns resurser för tre heltidsanställda medarbetare, oftast två förskollärare och en barnskötare. Om en avdelning av någon anledning har ett färre antal barn så medför det att avdelningen inte bär sina kostnader. Detta är inget problem i en förskola med exempelvis sex avdelningar - där är det oftast någon annan avdelning som har fler barn inskrivna. Om det är så att en av våra minsta förskolor, en- eller två avdelningar, inte har tillräckligt många barn i kö för att fylla 17 heltidsplatser så blir konsekvensen att förskolan inte kan bära sina kostnader. Så ser det ut i små förskolor i glesbygd.

Förskolor med en- eller två avdelningar organiserar ofta sina barn i åldersblandade grupper. Att organisera åldershomogena grupper kräver att det finns fler än två avdelningar på förskolan. Några av våra största förskolor organiserar åldershomogena grupper. De åldersblandade grupperna omfattar åldrarna 1-5 eller 1-6 år. De avdelningar som organiserar barngrupperna i snävare åldersspann; exempelvis åldrarna 1-2, 2-3, 4-5 osv, är de avdelningar vi kallar åldershomogena.

I snitt finns det 15 oktober 2019 16,6 barn per avdelning.

Barngruppernas storlek
snitt: 16,6 barn per avdelning
52 förskolor, 198 avdelningar
3283 barn

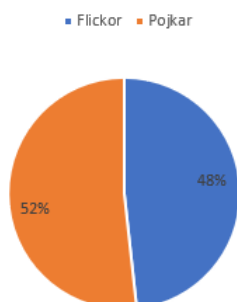

En avdelning med fem barn är en specialavdelning vid en större förskola. Ytterligare någon avdelning med få barn (7) finns på en förskola på landsbygd. Vid en förskola med fler avdelningar kan en avdelning med färre barn betyda att det rör sig om en småbarnsavdelning eller att förskolan för tillfället har tomma platser.

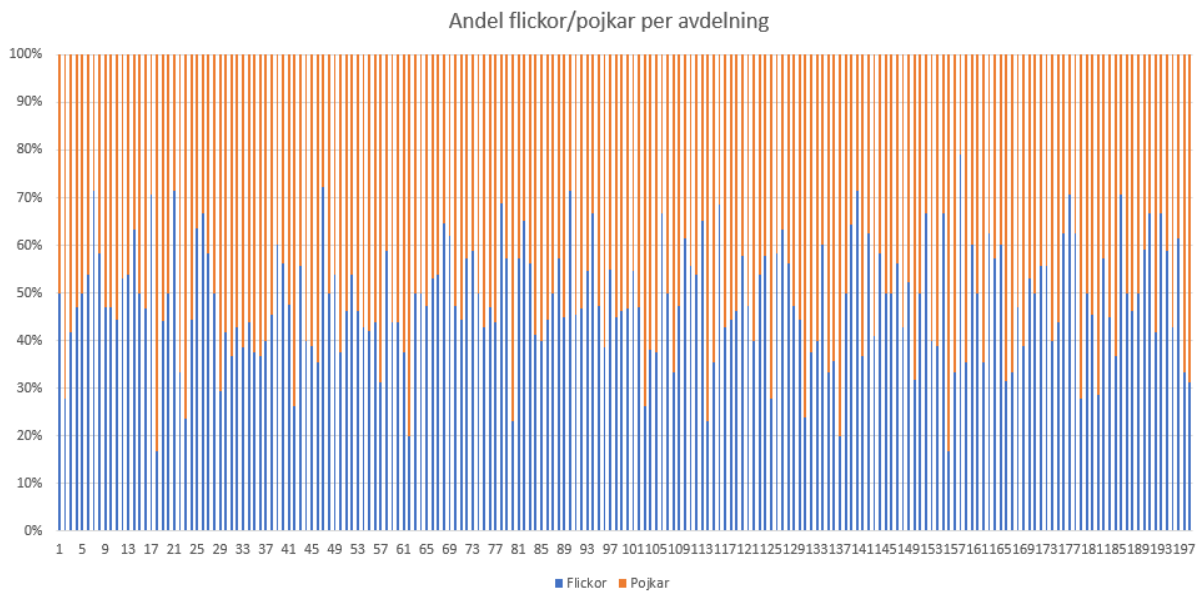
2018 hade Luleå i genomsnitt 16,4 inskrivna barn per avdelning medan kommungruppen hade 14,7 och samtliga kommuner 15,4. Det finns variationer i hur kommuner väljer att redovisa barngruppernas storlek i den årliga inrapporteringen till SCB.

När det gäller fördelning mellan pojkar och flickor inom förskolan så finns det 15 oktober 2019 något fler pojkar (1698) än flickor (1585).

Andel flickor/pojkar

Vid fördelning av pojkar och flickor i barngrupperna blir ibland en övervikt av det ena eller andra könet beroende på var barnen bor geografiskt, åldern på barnet och hur många avdelningar förskolan har. Vid en mindre enhet går det inte att tänka på den faktorn vid bildandet av barngruppen. Detta är en bild av hur fördelningen av pojkar och flickor såg ut på respektive avdelning 15 oktober 2019.

2.1.2 Aktiva åtgärder mot kränkande behandling

Förskolorna har goda rutiner och strukturer i arbetet med kränkande behandling och åtgärder snabbt. Våren 2019 rapporterades i systemet LISA 12 kränkningar på 7 förskolor och sammanlagt 15 aktiva åtgärder, där de vanligaste åtgärderna är samtal med barn/vårdnadshavare samt gruppstärkande aktiviteter. Flertalet förskolor saknar anmälningar.

Effekt är att barnen uppvisar ett fint förhållningssätt mot varandra. Exempel på åtgärder:

- Stärkande aktiviteter t ex "Stopp min kropp", rit- och bildprat
- Fysiska lärmiljöer inomhus och utomhus utvecklas för att vara trygga för alla
- Rutiner för att utveckla pedagogers stödjande roll i barns lek
- Trygghetsvandringar som åtgärd och kartläggning

Förskolorna beskriver i sitt systematiska kvalitetsarbete (SKA) betydligt fler och andra aktiva åtgärder än vad som synliggörs i LISA. De aktiva åtgärderna i LISA nämns sällan i förskolans SKA arbete. Detta synliggör att förskolor tänker olika kring hur ärenden anmäls i LISA och vad som är aktiva åtgärder.

2.2 Subjektiva resultat

2.2.1 Skolinspektionsanmälningar

Förskolan har inte några skolinspektionsärenden.

2.2.2 Vårdnadshavarenkät förskola

2019 Andel i %	Stämmer helt och hållet/Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt/Stämmer inte alls	Vet ej	Svarsfrekvens
Jag är nöjd med mitt barns förskola	95,6	4	0,4	74,1
Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som det behöver	94,7	2,8	2,5	74,1
Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns vilja och lust att lära	92,9	3,1	4	74,1

När enkäten går ut till vårdnadshavare ombeds varje barn representeras av ett svar per barn, det vill säga att vårdnadshavare svarar gemensamt för sitt barn. Svarsfrekvensen på enkäten är hög. Vårdnadshavare är generellt nöjda med sin förskola, att barnet får det stöd som behövs och att barnens vilja och lust att lära stimuleras. Dock verkar det vara svårast att svara på stimulans kring barnens vilja och lust att lära. Det kan bero på att vårdnadshavare upplever att det är svårt att bedöma då de inte ser den dagliga verksamheten i sin helhet.

Citat (stickprov) ur enkäten, exempel på kommentarer som vårdnadshavare har lämnat per fråga

1. Jag är nöjd med barnens förskola:

"Jag känner mig helt trygg att lämna mitt barn på förskolan. Jag har tillit och jag ser hur mitt barn trivs."

"Fantastisk förskola och personal. Personalen "ser" alla barn och ger bra med information till föräldrarna."

"...Men vad som får mig att välja att jag bara är ganska nöjd är hur lite förskolans utemiljö prioriteras på vintertid och även vägen till förskolan."

2. Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som den behöver:

"Personalen ser vårt barn där hon är och utmanar henne på ett bra sätt. De ser hennes behov av närhet och vila och hjälper henne varva ner."

"De utgår från barnets enskilda behov och möter den på ett enkelt sätt så att barnet förstår."

"Inte helt lätt att veta vad barnet får för stöd under dagen då man inte ser verksamheten, men mitt barn verkar nöjt. Brukar däremot nämna att "fröknarna inte har tid att höra vad man säger, de pratar bara vuxenprat med varann" "

3. Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns vilja och lust att lära

"Blir så glad när sonen kommer hem och visar vad han har gjort på skolan och märker hur han utvecklas i tal, siffror, räkna."

"Ibland hade han kunnat utmanas mer. Han vill lära sig mkt och funderar mkt."

"Svårt att säga ännu. Han är så liten."

2.3 Observerade resultat

2.3.1 Förskolans observerade resultat

Förutsättningar och kvalitetsmått: I oktober 2019 finns i Luleå knappt 3400 barn på 52 förskolor med totalt 198 avdelningar. Inskrivningsgraden är 87%, vilket är högre än rikets 85%. En förskola leds av en rektor och varje rektor ansvarar för 2-4 förskolor, beroende på förskolans storlek. Utbildningsnivån bland medarbetare är hög både vad gäller barnskötare och förskollärare (61% i Luleå, 42% i riket (2018)). Samtliga rektorer inom förskolan har sedan länge en plan för att genomgå det statliga rektorsprogrammet.

Verksamheten förskola har under 2018/2019 särskilt prioriterat likvärdighet mellan förskolor gällande digitalisering (utrustning och kompetens), flerspråkighet och kompetenssatsningar för barnskötare och förskollärare. Resultatdialoger i rektorsteamet visar på ökad likvärdighet mellan förskolor, men även att processen måste fortgå för att förankra på djupet.

Svårigheter finns att kunna förstå barnens fortsatta kunskapsutveckling och vad som sedan händer när barnen börjar grundskola. En idé om fortsatt utveckling för att följa barnens lärande och kunskapsutveckling är att ökad samverkan med grundskola behöver ske för att följa elevernas kartläggningar i förskoleklass och bedömningsstöd i åk 1 inom språklig medvetenhet samt matematiskt tänkande.

Källor: Qlikview samt Skolverkets kommunblad 2018

3 Analys

3.1 Analys av resultaten och förskolans arbete

Verksamhet förskolas utvecklingsområden:

Digitalisering - Öka kunskap och nyttjande av digitala verktyg i undervisning och lärande

Den förväntade effekten var på kort sikt att personalens digitala kompetens ökat och på lång sikt att barnen blir producenter istället för konsumenter som idag. Under läsåret har en enkät som belyser kompetensutvecklingsbehov för enskilda pedagoger och för grupper av pedagoger genomförts. Utifrån denna har kompetensutvecklingsinsatser genomförts för enskilda individer, arbetslag, förskolor etc.

Samtliga förskolor är på god väg och redovisar att de arbetar med att öka den digitala

kunskapen i undervisning och lärande. Alla förskolor har planerat för kompetenshöjande insatser och genomför dessa utifrån planen. Den digitala infrastrukturen med digital plattform/samverkansforum Teams är under uppbyggnad och flertalet förskolor är aktiva användare av Teams, vilket ger ökade möjligheter till kollegial samverkan. Möjligheterna för att arbeta strukturerat med beprövad erfarenhet ökar också när vi blir duktigare på att nyttja Teams.

Genom de IT-råd som finns ute i områdena har det kollegiala lärandet spridit sig mellan förskolorna och även mellan områdena. Det kollegiala lärandet mellan pedagogerna är en framgångsfaktor, då kunskap finns lättillgängligt.

IKT-pedagog som finns anställd har varit till stor hjälp för lokal kompetensutveckling bland pedagoger och för att minska upplevelse av stress kring de digitala läromedlen. IKT-organisationen är nu fullt ut utvecklad och kan ge bra stöd till verksamheten.

Arbetet där barnen förväntas vara producenter är påbörjat och det finns fortfarande mycket kvar att utveckla. Viktigt är att vi får en gemensam tolkning av ordet producenter i förskolan. Verksamheten behöver arbeta mer med de didaktiska frågorna: varför, vad och hur.

Digitala verktyg har börjat bli verktyg i vardagen men användandet och tillgängligheten för barnen behöver utvecklas.

Överlag kan konstateras att verksamheten har en ökad digital kompetens men att det fortfarande både mellan och inom förskolor varierar i kunskap och färdighet kring de digitala verktygen. En framgångsfaktor har varit att alla pedagoger har en egen lärplatta, vilket har ökat engagemanget och utvecklingen av den digitala kompetensen.

Vetenskaplig grund, systematiskt kvalitetsarbete och Reggio Emilia inspirerat arbete genom kompetenssatsningar för förskollärare och barnskötare

Förskolan i Luleå har sedan länge arbetat med att bygga en struktur för förskolan som helhet för att fånga verksamhetens kvalitet och behov av utveckling. En avgörande faktor är att kvalitetsarbetet ska upplevas relevant för det egna arbetet att utveckla barns möjligheter till likvärdigt lärande för barnen. Dessutom ska underlag kunna fungera som kommunikation vidare i styrkedjan. Idag finns möjligheter för förskolor att välja underlag och form för sina analyser och variationerna är många och ibland svåra att jämföra. Ibland finns övervikt i det som belyses i riktning åt pedagog och/eller barn och vårdnadshavare kan ibland nästan vara osynliga. Här finns potential för att öka likvärdighet utan att inskränka förskolors eget inflytande. Det behöver ske ett arbete för verksamhetsledning som omfattar förskolans centrala ledningsgrupp och rektorer. På sikt är målet likvärdig kompetens för medarbetare inom förskolan. Ett processarbete i rektorsgruppen för att formulera en gemensam verksamhetsidé (eller "statement") pågår. Syftet är att stödja likvärdig utbildning i Luleås

förskolor.

Målgrupp för barnskötarens kompetenshöjande insatser är samtliga tillsvidareanställda. De av rektor utvalda förskollärarna behöver på förskolorna ta en roll som lärspridare för att garantera långsiktighet och förankring hos alla förskollärare och den nya läroplanen. Varje rektor behöver skapa förutsättningar för deltagande förskollärare att sprida och kompetensutveckla kollegorna. Rektor behöver säkra att barnskötare kan delge kollegor erfarenheter och kunskaper om sitt lärande under utbildningen så att förskollärare och andra barnskötare som ej deltagit kan lära utifrån deras erfarenheter. Det är viktigt att rektor är nyfiken och förundrad över utbildningarnas innehåll. Förskolans utveckling efter utbildningen följs i det systematiska kvalitetsarbetet.

Förutom att genomföra själva kompetensutbildningarna behöver rektor ha rutiner och organisation för att tillvarata medarbetarnas ökade kompetens och ha struktur och organisation för spridningsarbetet. Rektor säkrar att genomförda kompetenshöjande insatser tillvaratas på arbetsplatserna. Samtliga förskolor har planerat för kompetenshöjande insatser och genomför dessa utifrån planen. Utbildningen för barnskötare har genomförts under vår 2019 samt höst 2019 med totalt 180 deltagare (90 per termin). Under vår 2020 genomförs en sista omgång då projektmedel beviljats för de tillsvidareanställda barnskötare som återstår.

Utbildningen för förskollärare genomförs med stöd av LTU för 30 deltagare per termin under 2019. Utbildningen riktas i första hand till förskollärare som påbörjat sin utbildning före 2011.

Båda utbildningssatsningarna är ett stöd för implementeringen av den reviderade läroplanen som gäller från juli 2019.

Planeringsarbetet för utveckling av det pedagogiska nätverket pågår. Tankarna på ett kompetenscentrum med plats för inspiration och kompetensutveckling för Luleås förskolor pågår. I samverkan med Resurscentrum sker planeringen för att kunna samnyttja del av lokal i centrum.

Bedömningen är att likvärdigheten vad gäller kompetens och utbildning stärks genom det pågående arbetet och planerade satsningarna.

Flerspråkighet - En modell för flerspråkighet i förskolan arbetas fram i samverkan med Flerspråkscentrum och Kulturskolan

En arbetsmodell som ska implementeras i samtliga förskolor finns från och med hösten 2019. Förväntad effekt på kort sikt är att övergång och samverkan mellan förskola och skola stärks genom likvärdiga arbetsätt inom flerspråkighet. På lång sikt förväntas ökad likvärdighet och måluppfyllelse. Den nu framtagna modellen implementeras och när alla förskolor beskriver arbetet och effekter i sitt systematiska kvalitetsarbete är vi framme vid önskat mål.

Utgångspunkten för modellen är flerspråkighet och kultur som uppmärksammas genom att

barnens ordinarie pedagoger i förskolan i samverkan med modersmåls lärare och metodutvecklare från Flerspråkscentrum arbetar strukturerat i barngrupperna. Modellen som utvecklats beskriver och ger goda exempel på hur:

- flerspråkighet och flerkulturell tillhörighet stimuleras och erbjuds i förskola och förskoleklass
- de estetiska uttrycksformernas sång, musik, dans/rörelse, drama och bild som lärande- och uttrycksformer i arbetet.
- ett interkulturellt förhållningssätt, språkutvecklande arbetssätt, mottagande av flerspråkiga barn, modersmål, överföring av kulturarv och främjande samt utveckling av nationella minoritetsspråk i förskola och förskoleklass bedrivs
- konkret stödmaterial och lärarhandledningar för inspiration kan användas i verksamheten

Ytterligare ett verktyg som varit framgångsrikt är det digitala språkutvecklingsverktyget Ugglo som nu är tillgängligt för förskolans samtliga barn.

Idag finns en väsentligt tvåspråkig förskola i de nationella minoritetsspråk som Luleå är förvaltningskommun för, finska, meänkieli och samiska. Detta arbete har varit framgångsrikt. Orsaken bedöms vara strukturerat arbete genom styrning och uppföljning, samverkan med forskning och samråd med berörda nationella minoriteter.

Jämställdhetsarbete enligt CEMR och arbetet inåt och utåt för att stärka minoritetsgruppen män och rekrytera fler till arbete i förskolan

CEMRs artikel 13 har ett huvudmannaperspektiv och här ryms förskolans jämställdhetsarbete med att stärka minoritetsgruppen män i förskolan. Det manliga nätverket har varit aktiva med uppsökande verksamhet för att synliggöra förskolan som arbetsplats för manliga studerande på gymnasie- och universitetsnivå. De har även besökt och föreläst vid seminarier som riktar sig till politik och tjänstemän. Manliga nätverket har syns i olika media, både lokal- och riksmidia. När det ordnas rekryteringsmässor finns nätverkets män närvarande. Resultaten av nätverkets synliggörande av förskolan som arbetsplats för män har inte visat positivt resultat på annat sätt än att fler män söker sig till barnskötarutbildningen som den kommunala vuxenutbildningen organiserar. Ökningen är inte stor men dock har en handfull manliga lärlingar börjat. När det gäller antalet anställda män ser vi ingen ökning ännu. Ett positivt resultat är att kompetensen kring hur viktigt det är att fler män söker sig till förskolan har utvecklats. Vi behöver nu bli mer framåtsyftande, dvs vi har sett att vi i rekryteringssammanhang behöver trycka på att vi söker manliga medarbetare i samtliga rekryteringssammanhang när det gäller förskolan.

Det manliga nätverkets arbete är prioriterat och fortsätter.

Barngruppernas storlek

Antalet barn i Luleås barngrupper ser utifrån den tillgängliga statistiken hög ut. Luleå har valt att hålla fast vid en redovisning av barngrupperna utifrån de barn som är inskrivna på en och samma avdelning. Rektor har alltid möjligheter att gruppera barn och bemanning i mindre sammanhang inom en förskola i det dagliga arbetet. I realiteteten kan en barngrupp se stor ut i statistiken men i det praktiska vardagsarbetet är grupperna mindre och fördelade på annat vis. Utvecklingen kring barngruppernas storlek i Luleå kommuns förskolor behöver följas.

3.2 Analys av elevhälsoarbetet

3.2.1 Elevhälsoarbete i förskola

Förskolans samverkan med både Central elevhälsa och Flerspråkscentrum är viktiga förutsättningar för barns möjligheter till utveckling och lärande i förskolan. Samverkan sker i hög grad när det gäller att arbeta med enskilda barn som har behov av särskilt stöd eller behov i barngrupper där Centrala elevhälsans specialpedagoger och psykologer är stort stöd för förskolans pedagoger. Det hälsofrämjande samt förebyggande arbetet sker också i samverkan med Kulturskolan och Flerspråkscentrums metodutvecklare samt modersmålsstödet. Samverkansplanen är fortfarande aktuell och kommer att fortlöpande aktualiseras utifrån nya Resurscentrums uppdrag som beräknas vara i drift 2020.

Syftet är att uppnå en likvärdighet och samsyn inom förskolorna. Följande teman är möjliga utgångspunkter:

- Anknytning/anknytningsteorier
- Socialt samspel och lek
- Språk och kommunikation

Utifrån detta samverkar Central elevhälsa med pedagoger/arbetslag och erbjuder boksamtal, föreläsningar, besök på språkoteket för att låna språkutvecklande material, litteratur, alternativ kommunikation, alternativa lärverktyg och tidshjälpmiddel utifrån barn/barngrupp och pedagogers behov.

Fortsatta behov finns inom:

- Språkutvecklande arbetssätt i svenska
- Autism. Utveckling av rutin och arbetssätt som förskolan kan använda sig av i arbetet med barn inom autism.

4 Prioriterade utvecklingsområden

Utvecklingsområdets Vad och Hur	Utvecklingsområde 1:	utvecklingsområde 2:	Utvecklingsområde 3:
Utvecklingsområde:	Digitalisering	Språkutveckling	Ledning och styrning
Varför är utvecklingsområdet prioriterat? Motivera utifrån resultat och analys.	Ökad likvärdighet och barnens ökade möjligheter till skapande med stöd av digitala verktyg (producenter)	Flerspråkighet, minoritetsspråk (främst förvaltningsspråk) samt språkutvecklande arbetssätt i svenska	Ledning av det systematiska kvalitetsarbetet utbildning, undervisning och omsorg. Förbättrad och fördjupad utveckling av arbetssätt, metoder, val av insats som bygger på vetenskaplig grund.
Inom vilket/vilka styrande dokument finns utvecklingsbehoven?	Skollag och läroplan	Skollag och läroplan	Skollag och läroplan
Vilka konkreta effekter förväntas? På kort och lång sikt?	Ökad kompetens hos pedagoger och ökade möjligheter för barn att vara producerande med stöd av digitala verktyg	Förankring av modellen som framtagits samt ökade kunskaper hos pedagoger inom språkutvecklande arbetssätt i svenska	Kompetenssatsningar får genomslag i verksamheten. SKA arbetet stöds av gemensamma processverktyg samt dokumentationsverktyg som är ändamålsenliga
Vilka förutsättningar finns för att genomföra insatserna? Vem? Vad? Hur?	Digital utvecklare, teknik och kartläggningar som stöd för kompetensutvecklande insatser för pedagoger på individnivå.	Implementering av framtagna modeller med stöd av Resurscentrums kompetenser.	Pågående kompetenssatsningar för forskollärare och samtliga barnskötare omsätts inom rektors verksamhet. Rektorena leder/arbetar vidare för att gemensamt utveckla processverktyg och dokumentationsmallar som kan användas av förskolor
Vilka insatser ska genomföras? På kort och lång sikt?	Digitaliseringsplan för förskolan som t ex innehåller kompetensutvecklingsinsatser och en digital stödorganisation.	Fortsatt implementering av flerspråkighetsmodell på förskolor. Kompetensutvecklingsinsats inom språkutvecklande arbetssätt i svenska. Tillgång till Ugglo för samtliga barn.	Pågående kompetenssatsningar genomförs färdigt. Utvecklingsarbete inom SKA - aktionsforskningsmodell
Hur ska uppföljning och utvärdering av insatserna ske? Vem? Vad? Hur?	Uppföljning via styrkort om implementering och förankring på varje förskola. Resultatdialoger.	Uppföljning via styrkort om implementering och förankring på varje förskola. Resultatdialoger.	Uppföljning via styrkort om implementering och förankring på varje förskola. Resultatdialoger
Hur kan utvecklingsarbetet kopplas till relevant forskning och beprövad erfarenhet?	Elza Dunkels och Susanne Kjällander. Olov Johansson; Styrning och ledning, tillit	Skolverkets Läslyft samt språkutvecklande arbetssätt Lena Huss, professor kring flerspråkighet	Sven Persson: En likvärdig förskola för alla barn Eidevald & Engdahl: utbildning och undervisning i förskolan Scherp & Scherp Kvalitetsarbete och analys